

Öğretmenlerin Gözünden Covid-19 Pandemisinin Eğitim Sistemine Yansımaları

Sezen-Gültekin Gözde¹ <https://orcid.org/0000-0002-2179-4466>

Algin, Gülsen² <https://orcid.org/0000-0001-6724-5350>

Öz

Bu çalışma Covid-19 pandemisinin eğitime yansımalarını öğretmenlerin gözünden değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile desenlenen araştırmanın çalışma grubunu kriter örnekleme yöntemi ile seçilen 14 kadın ve 11'i erkek toplamda 25 gönüllü öğretmen oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış açık uçlu soru formu kullanılmış ve bu yolla elde edilen veriler betimsel ve içerik olarak analiz edilmiştir. Analizler sonucunda, Covid-19 pandemi döneminde öğretim yapan öğretmenlerin; EBA programına bağlanmada ve internet bağlantı hızının yavaş olması konusunda, ailelerle iletişim kurmada, sınıf yönetiminde ve öğrencilerin motivasyonunu sağlamada sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunların çözümünde daha çok ailelerle iş birliğini tercih ettikleri görülmektedir. Bu süreçte öğretmenlerin büyük çoğunluğu mesleki açıdan kendilerini yetersiz hissetmediğini ve okul idaresi ile bir sorun yaşamadığını, okul yöneticilerinin inisiyatif alan bir lider olduğunu ve uzaktan eğitimin pandemi sonrasında da kullanımı konusunda olumlu tutuma sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pandemi, Uzaktan eğitim, Öğretmen, Eğitimsel sorunlar, Eğitim sistemi

Reflections of Covid-19 Pandemic on Educational System Through Teachers' Eyes

Abstract

This study was carried out to reveal the reflections of Covid-19 pandemic on educational system through teachers' eyes. Designed with a case study which is one of the qualitative research methods, the study group consists of 25 volunteer teachers, 14 females and 11 males, selected by criterion sampling method. In the collection of data, a semi-structured open-ended question form prepared in line with expert opinions was used. For the data analysis, descriptive and content analysis were used. As a result of the analysis, it has been observed that the teachers have problems in connecting to the EBA program and slow internet connection speed, communicating with families, classroom management and motivation of students during the Covid-19 pandemic period. It is seen that they mostly prefer cooperation with families in solving the problems they experience in classroom management. In this process, the majority of the teachers stated that they did not feel professionally inadequate and that they did not have any problems with the school administration. In this context, they have the opinion that school administrators are leaders who take initiative. In addition, it is seen that they have a positive attitude towards the use of distance education after the pandemic.

Keywords: Covid-19, Pandemic, Distance education, Teachers, Educational problems, Education system

¹ SEZEN-GÜLTEKİN Gözde, Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD, Sakarya, Türkiye, gsezen@sakarya.edu.tr

² ALGIN Gülsen, Özel Eğitim Öğretmeni, Hatay İskenderun Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Türkiye, gulsen.algin1@ogr.sakarya.edu.tr

GİRİŞ

Covid-19 ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde bir grup hasta üzerinde yapılan araştırma sonucu 13 Aralık 2020'de tanımlanan bir virüsdür (T. C. Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilgilendirme Sayfası, 2020). 12 Mart 2020 tarihinde ise tüm dünyaya, bu virüsün pandemiye (salgına) dönüştüğü Dünya Sağlık Örgütü tarafından açıklanmıştır. Bu virüs insanların sağlığını etkilemekle birlikte sosyal, ekonomik, etik, politik ve eğitim açısından bazı sonuçlara neden olmuştur (Üstün ve Özçiftçi, 2020) Ayrıca pandemi sürecinin etkileri devam etmekte ve ne zaman sona ereceğine ilişkin kesin bir veri bulunmamaktadır. Pandemi nedeniyle birçok ülkede okullar kapatılmıştır. Pek çok yerde olduğu gibi Türkiye'de de okullar ilk aşamada iki haftalığına tatil edilmiş, sonrasında ise yapılan resmi açıklama ile 23 Mart'ta başlaması planlanan uzaktan eğitime geçileceği kararı bildirilmiştir Mili Eğitim Bakanlığı (MEB, 2020). Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim süreci, MEB bünyesine bağlı Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden yürütülmeye başlanmıştır. EBA ilk olarak 2012 yılında test sürümü ile kullanıma açılan bir eğitim portalıdır (Pala, Arslan ve Özdiç, 2017). Ülkemizde öğrencilerin, eğitim-öğretimden geri kalmamaları için EBA alt yapısı güçlendirilmiş ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile uzaktan eğitim sunmak için anlaşma yapılmıştır (Özer, 2020).

Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencinin bir arada bulunamaması durumunda kullanılan eğitim teknolojisi olarak açıklanmaktadır (Erturgut, 2008). Uzaktan eğitim faaliyetlerinin gelişmesi iletişim teknolojileriyle paralel bir biçimdedir. Uzaktan öğrenme senkron (eş zamanlı) ve asenkron (eş zamanlı olmayan) olarak gerçekleştirilebilir ve çeşitli uygulamalarla zenginleştirilebilir (Yamamoto ve Altun, 2020). Türkiye'de eğitim kurumlarının fiziksel eksikleri sebebiyle, uzaktan eğitime 1927 yılında, mektupla öğretim şeklinde başlanmıştır. Mektupla yapılan uzaktan eğitimin, eğitime olan katkısı 1960'lı yılların başında Milli Eğitim Bakanlığı'nın dikkatini çekmiş ve Mektupla Öğretim Merkezi kurulmuştur. Bu merkez sayesinde uzaktan eğitimin kapsama alanı genişlemiştir (Arar, 1999). Uzaktan eğitimin hız kazandığı yıllar ise 1980'lerdir. Halkın eğitim ihtiyacını karşılamak adına teknolojik alt yapı bu yıllarda güçlendirilmiş ve televizyon uzaktan eğitim aracı olarak kullanılmıştır. Yükseköğretimdeki ilk örnek model, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bu fakülte'deki eğitim hizmetinden faydalanan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ve Batı Avrupa'da yaşayan Türk vatandaşları da diploma alma imkânına sahip olmuştur (Çukadar ve Çelik, 2003). 2009'dan itibaren yükseköğretim kurumlarında uzaktan eğitim uygulamaları yaygınlaşmıştır. Anadolu Üniversitesi'nin yanı sıra Atatürk Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'nin uzaktan eğitim fakülteleri uygulamaları bulunmaktadır. Ülkemizde 123 üniversitenin Uzaktan Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi Altyapısı (UZEM) bulunmaktadır. Bu merkezlerin altyapısı konusunda Türkiye'nin birçok ülkeye göre ileri bir konumda olduğu Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından açıklanmıştır (Yamamoto ve Can, 2013).

Covid-19 pandemisi eğitsel açıdan birtakım sonuçlara neden olmuştur. Yüz yüze eğitime ara vermek başlıca sonuçlardan biridir (Baz, 2021). Bu durumun öğrencilerde öğrenme kayıplarına neden olacağı düşünülmektedir (Dünya Bankası, 2020a; Kuhfeld ve Tarasawa, 2020). Öğrencilerin eğitime erişme noktasında sorun yaşamaları öğrenme yetersizlikleri yaşamalarına (Hermann, 2020) neden olabileceği gibi bu olumsuz durumun öğrencilerin daha sonraki eğitim süreçlerini de olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Okullar yalnızca öğrenme yeri değil sosyalleşmenin sağlandığı yerlerdir (UNESCO, 2020; Dünya Bankası, 2020b). Covid-19 pandemi döneminde öğrenci ailelerinin imkânları, eğitime verdiği değer ve öğrencinin dijital okuryazarlık düzeyi derse ilişkin motivasyonlarının ve öğrenmedeki sürekliliğin temel belirleyicisi olmuştur (Özer vd, 2020) Okul paydaşlarının çoğu Covid-19

pandemi sürecinde uygulamaya konulan uzaktan eğitim çalışmalarına hazırlıksız yakalanmaları nedeniyle istedikleri verimi elde edememişlerdir (Taşar, 2021). Taymaz'a (2019) göre, okul yöneticisi ve öğretmenler gelişmenin, değişimin öncüsü ve yeniliklerin uygulayıcısı olmalıdır. Okul yöneticisi sadece eğitimci bir lider olmakla yetinmeyip değişimci bir lider olmalıdır (Fullan, 2002). Okul liderinin becerileri neticesinde okulun başarısı ve eğitimin kalitesinin arttığı görülmektedir (Akbaba, 2020). Yapılan araştırmalar (Patricia, 2020; Sindiani vd., 2020) Covid-19 pandemi sürecinde öğrencilerin yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime tercih ettiklerini göstermektedir. Covid-19 pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim ile elde edilen tecrübenin, pandemi sonrasındaki eğitime ilham olacağı (Yıldırım, 2020) ve Milli Eğitim Bakanı'nın "Salgının sona ermesinin ardından da uzaktan eğitim kalıcı olacak" açıklaması yaptığı görülmektedir (Deutsche Welle, 2020). Eğitimin geleceğine yapılabilecek en büyük yatırım (Bozkurt, 2020) içerik ve kalitenin artırılması ile eğitsel etkileşimin güçlendirilmesidir.

Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim ile ilgili literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde, MEB'in bu dönemde atmış olduğu adımları değerlendirildiği (Özer, 2020), pandeminin eğitime olan etkilerini okul yöneticilerinin görüşlerine göre incelendiği (Külekçi Akyavuz ve Çakın, 2020), pandemi döneminde eğitimdeki sorun ve fırsatların incelendiği (Sarı ve Nayir, 2020), Türkçe öğretmenleri görüşlerinin değerlendirildiği (Bayburtlu, 2020), sınıf öğretmeni görüşlerinin değerlendirildiği (Duban ve Şen, 2020), fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirildiği (Bakioğlu ve Çevik, 2020), bunların yanında öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin, hazırbulunuşluluk ve yaşam boyu öğrenme seviyelerinin değerlendirildiği (Sezen-Gültekin ve Titrek, 2020a; Sezen-Gültekin ve Titrek, 2020b), sınıf öğretmenleri, öğrenci ve velilerinin görüşlerinin değerlendirildiği (Yurtbakan ve Akyıldız, 2020), sınıf öğretmenliği lisans programında okuyan öğrenci görüşlerinin değerlendirildiği (Karahana, Bozan ve Akçay, 2020), okuma güçlüğü yaşayan ilkökul öğrencilerinin deneyimlerini, veli görüşlerinin değerlendirildiği (Sirem ve Baş, 2020), Covid-19 salgını ve beraberinde getirdiği eğitim sürecinin değerlendirildiği (Kırmızıgül, 2020), Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunların incelendiği (Saygı, 2020), kriz zamanlarında eğitim yönetimi: Covid-19 (Sarı ve Sarı, 2020) ve Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunların öğretmenler tarafından değerlendirilmesinin incelendiği (Avcı ve Akdeniz, 2021) çalışmaların olduğu görülmektedir. İlgili araştırmamızda Covid-19 pandemisinin eğitim öğretim sürecine yansımaları, öğretmenlerin görüşleriyle betimlenmeye çalışılmıştır. Önceki çalışmalardan ayrılan temel nokta; ele alınan durumun öğretmenlerin bakış açısıyla hem okulun iç ve dış paydaşları açısından sorgulanması hem de sisteme yönelik sorun, çözüm önerileri ve görüşlerin bir arada ele alınmasıdır. Bu çalışmanın gelecekte planlanması öngörülen uygulamalara yol göstereceği düşünüldüğünde, eğitim öğretim süreçlerinin tasarlanması açısından alan için önem arz ettiği dile getirilebilir.

Araştırmanın Amacı ve Problem Cümleleri

Yukarıda sunulan gerekçeler doğrultusunda bu araştırmada, Covid-19 pandemisinin eğitim sistemine yansımaları öğretmenlerin gözünden değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, öğretmenlerin pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlar, uzaktan eğitime ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri farklı alt problemlerle irdelenmesi amaçlanmıştır. İlgili alt problemler aşağıdaki gibidir:

1. Uzaktan eğitim sisteminin pandemi dönemi dışında da kullanılması konusundaki düşünceniz nedir?
2. Size göre uzaktan eğitimin yarattığı avantajlar nelerdir?

3. Size göre uzaktan eğitimin yarattığı dezavantajlar nelerdir?
4. Kullandığınız eğitim portalı ya da program nedeniyle (EBA/Zoom) nedeniyle ne tür zorluklar yaşadınız?
5. Size göre, uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantısı nedeniyle ne tür sorunlar oluştu?
6. Uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetimi ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdi?
7. Uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetimi ile ilgili karşılaştığınız bu sorunları nasıl çözdünüz?
8. Uzaktan eğitim süreci boyunca kendinizi mesleki açıdan yetersiz hissettiğiniz ne tür durumlar nelerdir?
9. Uzaktan eğitim sürecinde okul idaresi ile yaşamış olduğunuz sorunlar var mı?
10. Uzaktan eğitim süreci boyunca okul yöneticinizin tutumuna ilişkin görüşleriniz nelerdir?
11. Uzaktan eğitim sürecinde aileler ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel desenli bir olgubilim şeklinde yürütülmüştür. Olgubilim insan deneyimlerini anlatmayı amaçlayan (Arsu & Tekindal, 2020), deneyim ve zaman isteyen yaklaşımlara göre daha uygulanabilir olan (Cresswel, 2013) ve olguları ele alan bir desendir. Olgular, yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Olgubilim deseninde amaç, yaşanan durumları derinlemesine araştırmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu kapsamda, bu çalışmada Covid-19 pandemisinin eğitime sistemine yansımaları öğretmenlerin gözünden değerlendirilmek amaçlandığı için uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar, uzaktan eğitime ilişkin görüşler ve çözüm önerilerinin detaylıca irdelenmesi için bu yöntemin seçilmesine karar verilmiştir. Bunun için öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuş ve süreç tüm yönleriyle değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmanın Covid-19 pandemi dönemi nedeniyle ortaya çıkan karantina sürecinde gerçekleştirilmesinden dolayı çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemlerinden biri olan kriter örnekleme ile seçilmiştir. Kriter (Ölçüt) örnekleme, “*Önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır*” (Marshall ve Rossman, 2014). Çalışmada yalnızca doğrudan deneyim yaşayan kişilerden veri toplanmak istendiği için ilgili kriter, “pandemi döneminde uzaktan eğitim ile ders veriyor olmak” şeklinde belirlenmiştir. Bu sebeple çalışma grubu, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Sakarya ilinde görev yapan öğretmenlerden araştırmaya gönüllü olarak katılan 14 kadın ve 11’i erkek toplamda 25 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Demografik özelliklere ilişkin tanımlayıcı istatistikler

		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	14	56
	Erkek	11	44
	Toplam	25	100,0
Okul Türü	Devlet Okulu	16	64
	Özel Okul	3	12
	Kurs/Etüt Merkezi	6	24
	Toplam	25	100,0
	0-5 yıl	7	28
Öğretmenlik Mesleğindeki Hizmet Süresi	6-10 yıl	8	32
	11-15 yıl	3	12
	16-20 yıl	6	24
	21-25 yıl	1	4
Günlük Hayatta Bilgisayar Kullanma Süresi	26 yıl ve üzeri	-	-
	Toplam	25	100,0
	1 saatten az	13	52
	1-3 saat	4	16
	4-6 saat	6	24
Branş	6 saatten fazla	2	8
	Toplam	25	100,0
	Bilişim Teknolojileri	1	4
	Biyoloji	1	4
	Coğrafya	2	8
	Fen Bilimleri	1	4
	Fizik	2	8
	Matematik	1	4
	Sınıf Öğretmeni	6	24
	Kimya	1	4
Özel Eğitim	10	40	
Toplam	25	100,0	

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Görüşme sorularını hazırlamak amacıyla uzaktan eğitim ile ilgili yapılan çalışmalar incelenmiş ve taslak sorular hazırlanmıştır. Taslak sorular eğitim yönetimi ve denetimi alanından iki uzmanın görüşlerine sunulmuş, gelen dönütler neticesinde açık uçlu sorulara son şekli verilmiştir. Bu kapsamda açık uçlu soru formunda aşağıdaki sorular yer almıştır.

Katılımcılara demografik bilgiler kapsamında; cinsiyet, okul türü, branş, öğretmenlik mesleğindeki hizmet süresi ve günlük hayatta bilgisayar kullanma sürelerinin ne olduğu sorulmuştur. Bununla birlikte katılımcılara; “Uzaktan eğitim pandemi dönemi dışında da kullanılmalı mı?, Uzaktan eğitimin yaratmış olduğu avantajlar ve dezavantajlar nelerdir?, Bu süreçte kullandığınız eğitim portalı ya da program nedeniyle (EBA/Zoom vb) nedeniyle ne tür zorluklar yaşadınız?, Uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantısı nedeniyle ne tür sorunlar oluştu?, Uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetimi konusunda karşılaştığınız sorunlar ve bu konuya yönelik çözümlerinizi nelerdir?, Uzaktan eğitim süreci boyunca kendinizi mesleki açıdan yetersiz hissettiğiniz durumlar nelerdir?, Uzaktan eğitim sürecinde okul yöneticileri ile yaşamış olduğunuz sorunlar var mı?, Uzaktan eğitim süreci boyunca okul yöneticinizin tutumuna ilişkin görüşleriniz nedir? ve Uzaktan eğitim sürecinde aileler ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?”

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmaya katılacak kişiler ile pilot görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler neticesinde açık uçlu soru formunun araştırmaya katılacak kişiler tarafından anlaşılabilir olduğu tespit edilmiş ve ana uygulamaya geçilmiştir. Bu doğrultuda Google Formlar üzerinden oluşturulan açık uçlu soru formu elektronik ortamda hazırlanarak sosyal, medya hesapları aracılığı (WhatsApp ve Twitter) ile araştırmaya katılmaya istekli ve gönüllü öğretmenlere ulaştırılmıştır. İlgili form öğretmenler ile paylaşılırken katılımın tamamen gönüllülük esaslı olduğu belirtilmiş, katılımcılardan sorulara içten ve samimi bir şekilde cevap vermeleri istenmiştir.

Elde edilen yanıtlar analiz edilirken içerik analizi ile betimsel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Betimsel analiz, verilerin olduğu gibi tanımlandığı, anlatıldığı analiz şeklidir. İçerik analizi ise belirli kurallara dayalı olarak kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileriyle özetlendiği sistematik bir teknik olarak ifade edilir (Büyüköztürk vd, 2012). Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem kullanılmış ve katılımcıların farklı demografik özelliklere sahip olmasına dikkat edilmiş; veri toplama aracı uzman görüşleri ve pilot çalışma dönütlerine göre geliştirilmiş; katılımcıların yanıtları doğrudan alıntılar yoluyla sunulmuş ve elde edilen veriler her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı analiz edilmiştir. Bu kapsamda Miles ve Huberman (1994) tarafından belirlenen kodlayıcı güvenilirliği formülü kullanılmış ve hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği ,92 olduğu sonucuna erişilmiştir. Güvenirlik hesaplaması sonucu güvenilirlik hesabı %70'in üstünde olan çalışmaların güvenilir olduğu sonucuna ulaşılır (Miles ve Huberman, 1994). Etik ilkelere uygun olması sebebiyle araştırmaya katılan öğretmenler, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4...şeklinde kodlanarak gösterilmiştir. Öğretmenlerin görüşleri bulgular bölümünde tablolar düzenlenerek verilmiştir.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada araştırma etiği ilkeleri gözetilmiş olup gerekli etik kurul izinleri alınmıştır. Etik kurul izni kapsamında; Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'ndan, 21.01.2021, E-61923333-050.99-3597 sayılı belge alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amacı kapsamında hazırlanan açık uçlu sorulara verilen yanıtlardan elde edilen bulgulara yer verilmiştir. "Uzaktan eğitimin pandemi dönemi dışında da kullanılmalı mı?" sorusuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2

Uzaktan eğitimin pandemi sonrasında kullanılmasına dair görüşler

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
Uzaktan eğitim sisteminin pandemi sonrası kullanılmasına karşı tutum	Olumlu tutum	Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21, Ö24	16
	Olumsuz tutum	Ö1, Ö4, Ö15, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23	7
	Değerlendirilmeyen (görüş bildirmeyen)	Ö6, Ö25	2

Tablo 2'de görüldüğü üzere, pandemi döneminde öğretim yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğu uzaktan eğitimin örgün eğitime destek amaçlı olarak pandemi dönemi dışında da kullanılması yönünde görüş bildirirken; kalan kısmı uzaktan eğitim sisteminin pandemi dışında kullanılmaması görüşüne sahiptir.

Katılımcılardan Ö3 kodlu öğretmen şu açıklamayı yapmıştır: “Ben bazı yönleriyle olumlu buluyorum. Mesela soru yazma ve çözme yönünden daha verimli. Bir de öğrencilerin birbiri ile ders dışı konuşmaları da azalıyor, bu yönden derste öğretmenin verdiği kazanım artmış oluyor. Bu yönüyle derslerin konu anlatımı kısmı yüz yüze; soru çözümü şeklinde gerektiğinde de uzaktan eğitim şeklinde devam etmeyi düşünüyorum.” (Alt tema, Olumlu tutum)

Ö7 kodlu öğretmen: “Uzaktan eğitimin destekleyici ve tamamlayıcı olarak kullanılabileceğini ancak konuların iyi özümsebilmesi için, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin daha doğru ve verimli yürütülebilmesi için, esas olarak eğitimin yüz yüze olması gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda uzaktan eğitimin verimliliğinin, kişiden kişiye değişebilmekle beraber ortalama yüzde 40’ı geçmeyeceği düşüncesindeyim. Ayrıca bu mesele insan sosyolojisi ve psikolojisi ile beraber değerlendirildiğinde, başta da belirttiğim gibi uzaktan eğitim kesinlikle sadece destekleme ve tamamlama amacıyla kullanılmalıdır diye düşünüyorum.” (Alt tema, Olumlu tutum)

Ö23 kodlu öğretmen: “Özel eğitim okulundaki özel gereksinimli çocuklarla uzaktan eğitim yapmak zor olduğu için pandemi dışında uzaktan eğitim pek verimli olmayacaktır.” (Alt tema, Olumsuz tutum)

Öğretmenlerin “Uzaktan eğitimin yaratmış olduğu avantajlar nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3

Uzaktan eğitimin yapmanın avantajlarına yönelik görüşler

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
Uzaktan eğitimin avantajları	Mekân ve zaman sorununun ortadan kaldırılması	Ö2, Ö3, Ö5, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö18, Ö24	10
	Kriz durumlarında eğitimin aksamasını önlemesi	Ö7, Ö23	2
	Ailelerin eğitime daha çok dâhil olmasını sağlaması	Ö8, Ö9	2
	Konuların hızlı işlenmesini mümkün kılması	Ö6, Ö25	2
	Öğrencilerin yeni şeyler öğrenmeye sevk etmesi ve bireysel çalışmaya yöneltmesi- Yeni nesil soru çözümünde kolaylık sağlaması	Ö14, Ö20, Ö4	3
	Uzaktan eğitim örgün eğitime destek amaçlı kullanılması	Ö1, Ö11, Ö17, Ö19, Ö21, Ö22	6

Tablo 3’e bakıldığında, öğretmenlerin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşlerinin; uzaktan eğitimin mekân ve zaman sorununu kalması, kriz durumlarında eğitimin aksamasını önlemesi, ailelerin eğitime daha çok dâhil olmasını sağlaması, konuların daha hızlı işlenmesini mümkün kılması, öğrencileri yeni şeyleri öğrenmeye ve bireysel çalışmaya sevk etmesi, aynı zamanda yeni nesil soruların çözümünde kolaylık sağlaması, uzaktan eğitimin örgün eğitime destek amaçlı kullanılması yönünde olduğu görülmektedir. İlgili temalara ilişkin örnek ifadeler aşağıda sunulmaktadır.

Ö24 kodlu öğretmen görüşünü açıklarken: “Öğrenci sorusu olduğunda, özellikle LGS’ye hazırlanacak öğrenciler için anında soru çözümü ve dönüt sağlıyor, zaman sıkıntısı olmuyor. İstediklerin saatlerde ders yapabileme imkânı olması, istersek yani herkes yararlansın diye başka okullardan da öğrenciler derslere katılabiliyor.” (Alt tema, Mekân ve zaman sorununun ortadan kaldırılması)

Ö7 kodlu öğretmen: “Uzaktan eğitim pandemi koşulları gibi zorunlu koşullar için uygun, teknoloji ile barışık olmaya katkısı var, ulaşım sorunu ve bunun getirdiği diğer sorunlar,

yorgunluklar yok, hızlı ilerleme mümkün, görsel ve doküman paylaşımı kolay." (Alt tema, Kriz durumlarında eğitimin aksamasını önlemesi)

Ö9 kodlu öğretmen: *"Uzaktan eğitim sürecinde, veliler çocuklarını daha yakından tanıdı. Öğretmenin çocuğa yaklaşımını gördüler. Zorlandıkları hususlarda nasıl yardımcı olabileceklerini fark ettiler. Aile, çocuk ve öğretmen arasında ilişki güçlendi."* (Alt tema, Ailelerin eğitime daha çok dâhil olmasını sağlaması)

Ö17 kodlu öğretmen: *"Uzaktan eğitimin tek başına avantaj sağladığını düşünmüyorum. Örgün eğitime destek olarak kullanılması daha faydalı olacaktır."* (Alt tema, Uzaktan eğitim örgün eğitime destek amaçlı kullanılması)

Tablo 4'te öğretmenlerin "Uzaktan eğitimin yaratmış olduğu dezavantajlar nelerdir?" sorusuna verdikleri yanıtlar yer almaktadır.

Tablo 4

Uzaktan eğitimin yapmanın dezavantajlarına yönelik görüşler

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
Uzaktan eğitimin dezavantajları	Motivasyon kaybı	Ö1, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13, Ö14, Ö19, Ö20, Ö22	10
	Fırsat eşitsizliğine neden olma	Ö2, Ö9, Ö10, Ö15, Ö17, Ö21, Ö23	7
	İletişim kesintisi oluşturma	Ö4, Ö18, Ö24, Ö25, Ö11, Ö16	7
	Düzensiz bir eğitim-öğretime neden olma	Ö5	1

Tablo 4'te görüldüğü üzere, öğretmenlerin uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik; uzaktan eğitim motivasyon kaybına, fırsat eşitsizliğine, iletişim kesintilerine ve düzensiz bir eğitim öğretime neden olmaktadır şeklinde görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Ö3 kodlu öğretmen: *"Kazanımın öğrenci tarafından anlaşılıp anlaşılmadığı belli olmadığı için konular devam ederken bazı öğrencilerde derse ilgi azalmaktadır. Öğrencilerin ders saatinde ev ortamının uygun olmaması, ilgisiz öğrencilerin ders esnasında başka işlerle ilgilenip dersi dinlememesi, online eğitimde sürekli ekran karşısında olduklarından gözlerin yorulmasından dolayı odaklanma sıkıntısı çekmektedirler. Bazen internete ve kullanılan uygulamaya bağlı kopuklukların olması, iletişimin etkin olmamasından dolayı öğretmenin dersleri tek taraflı (öğrenciler ile etkileşim olmadan) işlemesi yönünden dezavantaj oluşturmaktadır."* (Alt tema, Motivasyon kaybı)

Ö10 kodlu öğretmen: *"Her bireyin bu imkândan yararlanamaması, internet alt yapısının yetersiz olması, dezavantajlı bireylerin daha mağdur olması."* (Alt tema, Fırsat eşitsizliğine neden olma)

Ö6 kodlu öğretmen: *"Öğrenci ile iletişim neredeyse hiç yok. Öğrenci çoğunlukla online ders sırasında ders dışı şeylerle ilgileniyor. Konular öğrenci tarafından yeterince anlaşılmıyor ve öğrenci sınıf ortamındaki gibi motive olmuyor."* (Alt tema, Motivasyon kaybı)

Ö5 kodlu öğretmen: *"Uzaktan eğitim düzensiz bir eğitim öğretim dönemi olmasına neden oldu."* (Alt tema, Düzensiz bir eğitim-öğretime neden olma)

Tablo 5'te "Kullandığınız eğitim portalı ya da program nedeniyle (EBA/Zoom vb) ne tür zorluklar yaşadınız?" sorusuna yönelik görüşler bulunmaktadır.

Tablo 5

Kullanılan eğitim portalı (EBA/Zoom) nedeni ile yaşanan durumlar

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
Uzaktan eğitimde kullanılan eğitim portalı/program kaynaklı durumlar	Bağlantı sorunu yaşanması	Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö18, Ö25	12
	Programı öğrenme zorluğu	Ö5, Ö9, Ö20, Ö23	4
	Bilgisayar temini zorluğu	Ö17, Ö21	2
	Türkçe dil desteği sunulmaması	Ö24	1
	Sorun yaşanmaması	Ö1, Ö2, Ö3, Ö14, Ö19, Ö22	6

Tablo 5'e bakıldığında, öğretmenlerin bu süreçte bağlantı sorunları yaşadığı, ailelerin programı öğrenmede zorluklar yaşadığı, bilgisayar temin edemeyenlerin olduğu ve kullanılan programda Türkçe dil desteğinin sunulmaması nedeniyle sorunlar yaşandığı görülürken, kimi öğretmenlerin ise sorun yaşamadığı görülmektedir.

Ö12 kodlu öğretmen: “Çok zor ders işlendi, sürekli dersten düşüşler oldu. İnternet bağlantısı erişimi çok kötüydü.” (Alt tema, Bağlantı sorunu yaşanması)

Ö5 kodlu öğretmen: “Ailelerin Zoom'a girişleri konusunda sıkıntılar yaşadım. Daha sonra uygulamalı olarak anlatıp girmelerini sağladım. Bazı ailelerimiz (alanım özel eğitim olduğu için) uzaktan eğitimin verimli olmadığını düşündüler. Bazıları ise tüm derslerimize katılım sağladı.” (Alt tema, Programı öğrenme zorluğu)

Ö21 kodlu öğretmen: “Kardeş sayısı fazla olan evlerde kişi başına düşen bilgisayar sayısının az olmasından kaynaklı iletişimin sağlanamaması, sorunlardan bir tanesiydi maalesef çözüme ulaşmadı.” (Alt tema, Bilgisayar temini zorluğu)

Ö24 kodlu öğretmen: “Zoom'da dil seçeneğinde Türkçe olmaması, çözüm olarak anlamadığım yeri İngilizce'den Türkçe'ye çevirdim.” (Alt tema, Türkçe dil desteği sunulmaması)

“Uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantısı nedeniyle ne tür sorunlar oluştu?” sorusunun yanıtları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantısı nedeni ile yaşanan durumlar

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
İnternet bağlantısı kaynaklı sorunlar	İnternet hızının yavaş olması	Ö3, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13, Ö16, Ö18	7
	İnternete erişimi olmama	Ö2, Ö5, Ö10, Ö15, Ö20, Ö23, Ö24	7
	Yoğunluktan kaynaklı bağlantı sorunu	Ö4, Ö6, Ö11, Ö14, Ö17, Ö21, Ö25	7
	Sorun yaşanmaması	Ö1, Ö9, Ö19, Ö22	4

Tablo 6'da görüldüğü üzere, pandemi döneminde yaşanan durumlar incelendiğinde öğretmenler; yoğunluktan kaynaklanan bağlantı sorunlarının yanı sıra internet hızının yavaş olması ve bazı öğrencilerin internete erişememesi nedeniyle sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Ö7 kodlu öğretmenin açıklaması: “Ülke olarak ciddi bir internet hızı sorunumuz var. Dünyada 101.sıradayız. Bu hızlar kesinlikle yetersiz. Download hızı konusunda altyapı problemi var, daha hızlı paketler de birçok ülkeye göre çok pahalı. Ayrıca servis sağlayıcıların ellerinde olduğu halde ticari kaygılarla bilerek upload hızını artırmadığını da net biliyorum, araştırdım. Zaten bir süre sonra bazı firmaların lütfeder gibi güya online eğitime katkı sağlama adına geçici olarak upload hızlarını artırdıklarına şahit olduk. Bu açgözlülük ülkemiz adına çok utanç verici bir şey maalesef ve bunlara hesap soran da yok.” (Alt tema, İnternet hızının yavaş olması)

Ö23 kodlu öğretmen: “Çocuklar mekân olarak farklı şehir ve köylerde olduğu için yer yer internete erişim konusunda zorluk yaşadık. Aynı zamanda evdeki diğer çocukların eğitimi için ailenin internet paketi yeterli olmadığı oluyor ya da çocuk uzaktan eğitim için babasının telefonunu kullanıyor ve babasının çalışma saatleri ile eğitim saatleriyle çakıştığı oluyor.” (Alt tema, İnternete erişimi olmama)

Ö25 kodlu öğretmen: “Sorunları çoğunlukla çözemedim, bağlantı tekrar düzelsin diye bekledim.” (Alt tema, Yoğunluktan kaynaklı bağlantı sorunu)

Tablo 7’de öğretmenlerin “Uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetimi konusunda karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna verdiği yanıtlar gösterilmiştir.

Tablo 7

Uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetimi ile ilgili karşılaşılan durumlar

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
Sınıf yönetimi esnasında karşılaşılan durumlar	Disiplin sorunları	Ö1, Ö3, Ö6, Ö10, Ö11, Ö23, Ö24, Ö25	8
	Motivasyon sorunları	Ö7, 14, Ö12, Ö16, Ö17, Ö18, Ö21	7
	İletişim sorunları	Ö4, Ö8	2
	Sorun yaşanmaması	Ö2, Ö5, Ö9, Ö13, Ö19, Ö20, Ö22	7
	Değerlendirilmeyen (görüş bildirmeyen)	Ö15	1

Tablo 7’ye göre, öğretmenlerin sınıf yönetiminde yaşanan durumlar incelendiğinde disiplin, motivasyon ve iletişim konusunda sorunlar yaşadığı, bazılarının ise sorun yaşamadığı görülmektedir.

Ö14 kodlu öğretmen bu konu hakkındaki görüşünü şöyle açıklamıştır: “Ekranı çizenler çok oldu. Görüntüsünü kapatıp dersi dinlemeyenler vardı. Söz hakkı almadan konuşanlar çok oldu.” (Alt tema, Disiplin sorunları)

Ö24 kodlu öğretmen: “Uzaktan eğitimde sınıf disiplini tam sağlanamıyor.” (Alt tema, Disiplin sorunları)

Ö7 kodlu öğretmen: “Öğrencilerden geri dönüt almada çok sıkıntı yaşadım. Kameralarını açtırma konusunda ve sorularıma cevap alma konusunda çokça sıkıntılar yaşadım.” (Alt tema, Motivasyon sorunları)

Ö8 kodlu öğretmen: “Ders esnasında ortak ilgi ve göz kontağı kurmakta zorlandık.” (Alt tema, İletişim sorunları)

Tablo 8’de Sınıf yönetimi ile ilgili karşılaştığınız sorunlara yönelik çözümlerinizi nelerdir?” sorusuna verilen öğretmen yanıtları yer almaktadır.

Tablo 8

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
Sınıf yönetimi esnasında karşılaşılan sorunlara yönelik çözümler	Aile ile iş birliği	Ö8, Ö14, Ö17, Ö18, Ö21	5
	Bireysel ders verme	Ö3, Ö6, Ö25	3
	Program kullanımına ilişkin oryantasyon sağlama	Ö10, Ö11, Ö24	3
	Motivasyonun canlandırılması	Ö12, Ö23	2
	Sorun yaşanmaması	Ö2, Ö5, Ö9, Ö13, Ö19, Ö22	6
	Değerlendirilmeyen (görüş bildirmeyen)	Ö16, 20	2
	Çözüm bulamadım	Ö1, Ö4, Ö7, Ö15	4

Uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetimi ile ilgili karşılaşılan sorunlara yönelik çözümler

Tablo 8 incelendiğinde, sınıf yönetiminde sorun yaşayan öğretmenlerin ailelerle iş birliği kurdukları, öğrenciye bireysel ders vermeyi tercih ettikleri veya derste kullanılan programa ilişkin oryantasyon yaptıkları, motivasyonu canlandırmaya çalıştıkları yönünde görüşleri bulunduğu görülmektedir. Ayrıca sorun yaşamayan ve sorunlara çözüm üretemeyen öğretmenlerin de var olduğu fark edilmektedir.

Ö18 kodlu öğretmen: *“Aileden destek alarak sorunları çözmeye çalıştım. Burada aile eğitimi programı hazırladım.”* (Alt tema, Aile ile işbirliği)

Ö3 kodlu öğretmen: *“Öğrencilerle iletişimim iyidir gerektiğinde ben irtibata geçerek, çoğunlukla da öğrenciler anlamadıklarını sordu, bireysel olarak yine uzaktan eğitimle eksiklerini tamamladık, sokağa çıkma izinleri oldukların da kısa da olsa ders de eksik kaldıkları yönlerini tamamladık.”* (Alt tema, Bireysel ders verme)

Ö10 kodlu öğretmen: *“Uygulamalı olarak anlatarak nasıl söz hakkı alınması gerektiği Seslerin kapalı olması konuşan öğrenci hariç.”* (Alt tema, Program kullanımına ilişkin oryantasyon sağlama)

Ö12 kodlu öğretmen: *“Sürekli ders yapmadık Arada eğlenceli oyunlar oynadık. Film saatlerimiz oldu.”* (Alt tema, Motivasyonun canlandırılması)

Tablo 9’da “Uzaktan eğitim süreci boyunca kendinizi mesleki açıdan yetersiz hissettiğiniz durumlar nelerdir?” sorusunun yanıtları gösterilmiştir.

Tablo 9

Uzaktan eğitim sürecinde mesleki açıdan yetersizlik hissedilmesine yönelik görüşler

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
Mesleki açıdan yetersizlik hissetme	İletişime dair yetersizlikler	Ö5, Ö6, Ö12, Ö18, Ö24, Ö25	6
	Yardım sunmaya dair yetersizlikler	Ö8, Ö15, Ö17, Ö20, Ö21	5
	Deneyime dair yetersizlikler	Ö4, Ö7, 10, Ö11	4
	Öğretimin yöntemine dair yetersizlikler	Ö1, Ö23	2
	Yetersizliğin olmaması	Ö2, Ö3, Ö9, Ö13, Ö14, Ö16, Ö19, Ö22	8

Tablo 9'a göre; öğretmenlerin iletişim, öğrenciye yardım sunma, uzaktan eğitime yönelik deneyim, öğretim yöntemi konularında mesleki açıdan yetersiz hissettikleri görülmektedir.

Ö6 kodlu öğretmen: *"Bağlantılarda kopmalar yaşandığında zor durumda kaldım, öğrenci şikâyet ettiğinde çözüm sunamadım."* (Alt tema, İletişime dair yetersizlikler)

Ö17 kodlu öğretmen: *"Çoklu yetersizliği olan öğrencilerde (işitme yetersizliği ve zihin yetersizliği ya da görme yetersizliği ve zihin yetersizliği) ciddi yetersiz kaldığımı hissettim. Temas bizler için önemli, ekrandan bunu sağlamak mümkün değil."* (Alt tema, Yardım sunmaya dair yetersizlikler)

Ö4 kodlu öğretmen: *"Online sistem için daha önce bir eğitim almadığımızdan dolayı bu konuda kendimizi eğitmek zorunda kaldık."* (Alt tema, Deneyime dair yetersizlikler)

Ö1 kodlu öğretmen: *"Özellikle matematik dersini anlatırken, ekran vasıtasıyla anlatmak çok zorladı."* (Alt tema, Öğretimin yöntemine dair yetersizlikler)

Tablo 10'da "Uzaktan eğitim sürecinde okul yöneticileri ile yaşamış olduğunuz sorunlar var mı?" sorusunun yanıtları bulunmaktadır.

Tablo 10

Uzaktan eğitim sürecinde okul idaresi ile yaşanan sorunlara ilişkin görüşler

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
Uzaktan eğitim sürecinde okul idaresi ile yaşanan sorunlar	Ders yükünün artırılması	Ö13	1
	Uzaktan eğitim sistemine yönelik bilgilendirme yapılmaması	Ö18	1
	Sorun yaşanmaması	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, 21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	23

Tablo 10'da görüldüğü üzere pandemi sürecinde öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul idaresi ile sorun yaşamamaktadır. Çok az öğretmenin ise, ders yükünü artırma ve uzaktan eğitim sürecine yönelik bilgilendirme yapılmaması nedeni ile sorun yaşadığı görülmektedir.

Ö13 kodlu öğretmen: *"Aşırı ders saati yazıldı ve gereksiz iş yükleri eklendi. Çözüme ulaşılmadı."* (Alt tema, Ders yükünün artırılması)

Ö18 kodlu öğretmen: *"Uzaktan eğitim Yeni bir sistem olması dolayısıyla okul idaresinin yeterince bilgi sahibi olmadığından kaynaklı sorunlar oldu."* (Alt tema, Uzaktan eğitim sistemine yönelik bilgilendirme yapılmaması)

Ö3 kodlu öğretmen: *"Çok anlayış gösterdiler iki farklı kurumda çalışmaktayım. İki yöneticim de, öğrencilerim de, velilerim de çok anlayış gösterdiler. Yüksek lisans dersleri ile çakışmalardan dolayı birçok kez ders saatlerini değiştirmek zorunda kaldım. Hiçbirini sorun etmediler ve dersleri ileri bir tarihte sorunsuz işledik."* (Alt tema, Sorun yaşanmaması)

Tablo 11'de "Uzaktan eğitim süreci boyunca okul yöneticinizin tutumuna ilişkin görüşleriniz nedir?" sorusunun yanıtları yer almaktadır.

Tablo 11

Uzaktan eğitim sürecinde okul yöneticisinin tutumuna yönelik görüşler

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
Okul yöneticisinin tutumuna ilişkin görüşler	İnisiyatif alan bir lider	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö15, Ö16, Ö17, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25	14
	Kural uygulayıcısı	Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö18, Ö21	7
	Değerlendirilmeyen (görüş bildirmeyen)	Ö9, Ö14, Ö19, Ö22	4

Tablo 11’de öğretmenlerden bazılarının bu süreçte okul yöneticilerini inisiyatif alan bir lider veya kural uygulayıcısı bir yönetici olarak gördükleri, bazılarının ise görüş belirtmek istemediği görülmektedir.

Ö3 kodlu öğretmen: “*Süreçte gerektiğinde inisiyatif alıp iyi bir liderlik yaptı.*” (Alt tema, İnisiyatif alan bir lider)

Ö5 kodlu öğretmen: “*İnisiyatif alarak hem aileleri hem öğretmenleri rahatlatan bir süreç izledi. Bu anlamda bizim en büyük destekçimiz okul müdürümüzü.*” (Alt tema, İnisiyatif alan bir lider)

Ö12 kodlu öğretmen: “*Maalesef kural uygulayıcısı.*” (Alt tema, Kural uygulayıcısı)

Tablo 12’de öğretmenlerin “Uzaktan eğitim sürecinde aileler ile yaşadığımız sorunlar nelerdir?” sorusuna verdiği yanıtlar gösterilmiştir.

Tablo 12

Uzaktan eğitim sürecinde aileler ile yaşanan durumlara ilişkin görüşler

Tema	Kod	Öğretmenler	Görülme sıklığı
Ailelerle yaşanan durumlara ilişkin görüşler	İletişim sorunları	Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö12, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	13
	Sorun yaşanmaması	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö19, Ö22, Ö25	12

Tablo 12’de, öğretmenlerin bir kısmının ailelerle iletişim sorunları yaşadıkları, diğer kısmının ise herhangi bir sorun yaşamadıkları görülmektedir.

Ö7 kodlu öğretmen: “*Öğrencilerle yaşadığımız iletişim sorunlarını velilerle de yaşadık, Yüz yüze yaptığımız toplantı ve görüşmeleri onlarla da online olarak yaptık.*” (Alt tema, İletişim sorunları)

Ö18 kodlu öğretmen: “*Velinin isteksiz oluşu ve iletişime kapalı olmasını yaşadık. Çözüm için iletişim kurmaya çalıştım ancak bu tarz veliler ile ilgili yeterince verimli olmadı.*” (Alt tema, İletişim sorunları)

Ö16 kodlu öğretmen: “*Bazı aileler canlı dersimize sürekli müdahale etti soruları yanıtladı Öğrenciye verdiği aygıtta işi olduğunu söyleyip, aniden dersin bitmesine neden oldu. Maalesef çözmüş sayılmam bu sorunları.*” (Alt tema, İletişim sorunları)

Ö5 kodlu öğretmen: “*İletişim konusunda sorunlar yaşadık. Bazılarının iletişim araçlarındaki sorunları, bazılarının iletişime kayıtsız kalması gibi süreçleri çözemedim.*”

Bunun dışında yapıcı iletişim kurabildiğim ailelerle, gerektiğinde yüz yüze evlerine kapı önü ziyareti yaparak süreçteki olumsuz durumları çözüme kavuşturabildim. (Alt tema, İletişim sorunları)

Ö25 kodlu öğretmen: *“Sorun olmadı, velilerle sürekli iletişim halindeydim.”* (Alt tema, Sorun yaşanmaması)

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Öğretmenlerin gözünden Covid-19 pandemisinin eğitime sistemine yansımalarının değerlendirildiği bu çalışmada temel olarak uzaktan eğitime sisteminde karşılaşılan sorunlardan, uzaktan eğitime yönelik görüşlerden ve çözüm önerilerinden yola çıkılarak derinlemesine inceleme yapılmıştır. Bu inceleme sonucunda elde edilen sonuçlara yer verilerek, ilgili sonuçlar alanyazınla karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Bu çalışmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, pandemi dönemi dışında da uzaktan eğitim sisteminin kullanılması konusunda olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmektedir. Nihayetinde, öğretmenlerin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşlerinin çoğunluğu uzaktan eğitimin mekân ve zaman sorununu ortadan kaldırdığı yönündedir. Ayrıca kriz durumlarında eğitimin aksamasını önleme, aileleri eğitime daha çok dâhil etme, bireysel çalışmaya sevk etme ve konuları daha hızlı işleyebilme şeklinde avantajlarının da olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Akyürek'e (2020) ait çalışmada benzer biçimde, uzaktan eğitimin fırsat eşitliği, öğrenmede bireysellik ve sınıf ortamına mecbur kalmamak konusunda yararları olduğu ifade edilmiştir. Yine Balaman ve Tiryaki (2021), Elitaş (2017), İşman (2008), Uşun'a (2006) göre uzaktan eğitimin yararları; bilginin geniş kitlelere ulaşması noktasında zaman ve mekân sınırını ortadan kaldırması, bireylere kendi hızlarına göre öğrenme imkânı sağlaması, eğitimin maliyetini azaltması, esnek bir değerlendirme fırsatı oluşturmasıdır.

Çalışmada, öğretmenlerin uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşlerinin çoğunluğunun uzaktan eğitimde motivasyon kaybının yaşandığına yönelik olduğu görülmektedir. Aynı zamanda uzaktan eğitimin öğrenciler arasında fırsat eşitsizliğine ve sınırlı etkileşime neden olduğu yönünde görüşler bulunmaktadır. Avcı ve Akdeniz (2021) yapmış oldukları çalışmada benzer sonuçlara değinerek; öğretmenlerin yoğun bir biçimde teknolojik alt yapı ve internet konusunda sorunlar yaşamakta olduğu, eğitimde fırsat eşitsizliğinin ortaya çıktığı yönünde sonuçlara ulaştıkları görülmektedir. Yine benzer biçimde Balaman ve Tiryaki (2021) ile Elitaş (2017) uzaktan eğitimin öğrencilerde etkileşim eksikliği nedeniyle motivasyon kaybı ve asosyalleşmeye neden olabileceğini ifade etmiştir.

Çalışmada, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğretim yaparken kullandıkları eğitim portalı ya da program (EBA/Zoom) nedeniyle yaşadıkları sorunlara yönelik görüşlerinin çoğunluğunu bağlantı sorunları oluşturmaktadır. Bu kapsamda öğretmenler, internet bağlantı hızının yavaş olması ve eğitim portalına girişte yoğunluk nedeniyle sorun yaşadıkları, ayrıca öğrencilerin internete erişim ve bilgisayar temini konusunda sorunları olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Bayburtlu (2020) tarafından Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine yönelik yapılan çalışma da EBA canlı ders uygulamasının bağlantı sorunları olduğu, öğrencilerin bir kısmında bilgisayar, tablet gibi cihazların olmayışından canlı derslere katılamadığı ortaya konmuştur. Bu sonuçlar yapmış olduğumuz çalışmaya benzer sonuçlar taşımaktadır.

Çalışmada, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetimi ile ilgili olarak daha çok sınıf disiplinini ve motivasyonu sağlamada sorun yaşadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir ve sınıf yönetiminde yaşadıkları bu sorunlara yönelik çözüm için öğretmenlerin çoğunluğunun ailelerle iş birliği kurma yoluna gittikleri görülmüştür. Bir kısmı ise bireysel ders vermeyi

tercih ettiği yönünde görüş belirtmiştir. Kırmızıgül'ün (2020) çalışmasına göre ise, çözüm önerileri değişmektedir. İlgili çalışmada uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin teknolojik ve pedagojik alan bilgisi konusunda gelişme yaşayıp, dersi sunma yöntemlerini farklılaştırarak çözüm buldukları görülmektedir.

Çalışmada, pandemi döneminde uzaktan eğitim ile öğretim yapan öğretmenlerin çoğunluğunun mesleki açıdan kendilerini yetersiz hissetmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Saygı (2020) sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunlara yönelik yaptığı çalışmada bu çalışmadan farklı olarak, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarında zorlandıklarını ifade etmiştir. Ayrıca öğretmenlere bu süreçte okul idaresi ile bir sorun yaşayıp yaşamadıkları da sorulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu sorun yaşamadığını belirtmiştir. Okul yöneticisinin tutumuna ilişkin öğretmenlerin çoğunluğunun görüşü, okul yöneticisinin inisiyatif alan bir lider olduğu yönündedir. Sarı ve Sarı'nın (2020) çalışmalarına göre, pandemi gibi kriz dönemlerinde bir öncüye veya bir vizyone duyulan ihtiyaç daha da artmaktadır. Bu süreçte, liderler vasıflarını ortaya koyarak fark yaratmaktadırlar. Fen bilimleri öğretmenlerinin görüşlerinin yer aldığı Bakioğlu ve Çevik'in (2020) çalışmalarında ise bu çalışmadan farklı olarak, bu süreçte okul idaresinin baskısına maruz kalma gibi birtakım problemler yaşandığını ortaya koyulmuştur.

Çalışmada, uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin çoğunluğu ailelerle iletişim kurmada sorunlar yaşadıkları yönünde görüş bildirmiştir. Benzer şekilde Bayburtlu (2020) çalışmasında, velilerin bir kısmının bu süreçte ilgisiz olduğunu, öğrencilerin derslere katılım düzeylerinin istenilen seviyede olmadığını ifade ederken; Avcı ve Akdeniz (2021) de çalışmalarında, salgın sürecinin başında velilerin tıpkı öğretmenlerde olduğu gibi uzaktan eğitime uyum sağlamada önemli sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir.

Bu doğrultuda, çalışmada elde edilen sonuçların alanyazın ile benzerlik ve farklılıklar taşıdığı söylenebilir. Ortaya çıkan bu sonuçların alanyazın açısından destekleyici ve yönlendirici olmasından dolayı önem arz ettiği düşünülmektedir. Bu kapsamda, bu çalışmanın sonuçları ışığında gelecek çalışmalara ve araştırmacılara yönelik doğrudan ve dolaylı biçimde uygulanması önerilen hususlar aşağıdaki gibidir.

- Uzaktan eğitim sisteminin pandemi sonrası kullanılmasına karşı olumlu tutum geliştirilmelidir. Bunun için yüz yüze eğitimler devam etse dahi belirli durumlar (toplantı, grup etkinliği vb.) için uzaktan eğitim sistemlerinin kullanılmaya devam edilmesi önerilmektedir.
- Uzaktan eğitimin avantajlı yönlerinin korunup genişletilerek, dezavantaj oluşturan noktalarının bertaraf edilmesi önemli bir husus olarak kendini göstermektedir. Bunun için başta motivasyon kayıplarının, fırsat eşitsizliğinin, iletişim sorunlarının ve düzensizliğe engel olmak için acil eğitim politikalarının geliştirilmesi ve her okulda somut adımların atılması önerilmektedir. Bu sayede uzaktan eğitime yönelik sürdürülebilir fayda elde edilmesi mümkün hale gelecektir.
- Uzaktan eğitimde kullanılan EBA/Zoom gibi eğitim portal/programlarının güçlendirilmesi için kaliteli internet bağlantısı ve Türkçe dil desteği gibi teknik konuların iyileştirilmesinin yanı sıra bireylerin teknoloji kullanımı bilgilerinin iletmesi önerilmektedir. Bunun için EBA bağlantı sisteminin kapasitesi geniş kitlelere hizmet verecek biçimde geliştirilebilir, yerli portal/programlar geliştirilebilir ve internet bağlantısına daha çok kişinin erişebilmesi için, iletişim şirketlerinin öğretmenlere ve öğrencilere yönelik indirim sağlayan protokoller yapması sağlanabilir.

- Sınıf yönetimi esnasında karşılaşılan disiplin, motivasyon ve iletişim gibi sorunların çözümlenmesi için öğretmenler tarafından sunulan aile ile iş birliği, birebir ders verme, program kullanımına ilişkin oryantasyon sağlama ve motivasyonun canlandırılması önerilerinin işe koşulması tavsiye edilir. Bu önerilerin gerçekleştirilmesi için sınıf yönetimi becerilerini güçlendirmeleri için öğretmenlere derslerde kullanabileceği uygulamalar ve etkinliklere yönelik hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.
- Ayrıca uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin mesleki açıdan güçlendirilerek yetersizlik yaşadıkları iletişim, yardım sunma, deneyim, öğretimin yönetimi gibi konularda hizmet içi eğitimler sunulabilir. Bu sayede mesleki yeterlikler hem güçlendirilebilir hem de güncellenebilir.
- Uzaktan eğitim sürecinde öğretimsel işbirliğini güçlendirmek için öğretmenler açısından ders yüklerinin dengeli dağıtılması ve uzaktan eğitim sistemine ilişkin daha etkili bilgilendirmeler yapılması, yöneticiler açısından daha fazla inisiyatif alabilen adımlar atmalarının desteklenmesi ve ailelerin okul rehberlik servisleri aracılığıyla süreçlere daha fazla dahil edilerek kendileri ile yaşanan iletişim sorunlarının çözümlenmesi önerilmektedir. Bunun için okulların iç ve dış paydaşları ile işbirliği halinde çalışması, süreç yönetiminde okul yöneticilerinin birer öğretim lideri olarak hareket etmesi tavsiye edilir.

Sınırlılıklar

Araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılında Sakarya ilinde Covid-19 pandemisi döneminde uzaktan öğretim yapan öğretmenin görüşleri ile sınırlıdır. Ayrıca elde edilen verilerin toplanması araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu soru formunda yer alan maddeler ile sınırlıdır.

Destek ve Teşekkür

“Yazarlar olarak, araştırmanın gerçekleştirilmesi sürecine yönelik herhangi bir destek ya da teşekkür beyanımız bulunmamaktadır”

Çatışma Beyanı

“Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz”

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından uygulanmasına, verilerin toplanmasından verinin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Çalışmanın yazım sürecinde bilimsel etik ve alıntı kurallarına uyulmuş, toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, A. (2020). Okul müdürlerinin liderlik özelliklerinin müdür yardımcılarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 141-155.
- Akyavuz, E. K. & Çakın, M. (2020). Covid-19 salgınının eğitime etkisi konusunda okul yöneticilerinin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 723-737. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44140>
- Akyürek, M. İ. (2020), Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taraması, *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.

- Arar, A. & Çakmakçı, B. (1999). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi, uzaktan eğitim uygulama modelleri ve maliyetleri. *Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu 15-16 Kasım 1999*, 25-28.
- Arsu, U. & Tekindal, M. (2020). Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenoloji. *Ufuk Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 153-182. Mayıs 2, 2021 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1355632>
- Avcı, F. & Akdeniz, E. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 117-154. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbed/issue/61198/910183>
- Bakioğlu, B. & Çevik, M. (2020). COVID-19 Pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 109-129. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43502>
- Balaman, F. & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Koronavirüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 52-84. DOI: 10.15869/itobiad.769798
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre türkçe eğitimi. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 131-151. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>
- Baz, B. (2021). COVID-19 salgını sürecinde öğrencilerin olası öğrenme kayıpları üzerine bir değerlendirme. *Temel Eğitim Dergisi*, 3(1), 6-19. <https://doi.org/10.52105/temelegitim.3.1.3>
- Best, J. W. & Kahn, V. J. (1993). *Research in Education*: Boston: Ally & Bacon Publishers.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 6(3), 112-142.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz Ş. & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cresswel, J. W. (2013). *Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches (4nd ed.)*. C.A.: Sage Thousand Oaks.
- Çukadar, S. & Çelik, S. (2003). İnternete dayalı uzaktan öğretim ve üniversite kütüphaneleri, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 4(1), 31-42.
- Duban, N. & Şen, F. G. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının covid-19 pandemi sürecine ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 357-376. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43653>
- Dünya Bankası. (2020a). The COVID-19 pandemic: Shocks to education and policy responses. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/33696/148198.pdf> Erişim tarihi 04/12/2020.
- Dünya Bankası. (2020b). Education and Covid-19 (Koronavirüs) Response. <https://www.worldbank.org/en/data/interactive/2020/03/24/world-bank-education-and-covid-19> Erişim tarihi 04/12/2020.
- Deutsche Welle. (2020). Milli Eğitim Bakanı Selçuk: Uzaktan Eğitim Kalıcı Olacak. Retrieved from <https://www.dw.com/tr/milli-e%C4%9Fitim-bakan%C4%B1-sel%C3%A7uk-uzaktan-e%C4%9Fitim-kal%C4%B1c%C4%B1-olacak/a-56957433> Erişim tarihi 04/05/2021.
- Elitaş, T. (2017). *Uzaktan eğitim lisans sürecinde yeni iletişim teknolojileri: Atatürk Üniversitesi uzaktan eğitim merkezi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erturgut, R. (2008). İnternet temelli uzaktan eğitimin örgütsel, sosyal pedagojik ve teknolojik bileşenleri. *Bilim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 79-85.
- Fullan, M. (2002). The change leader. *educational leadership*, 59(8), 16-21. Retrieved from <http://michaelfullan.ca/wp-content/uploads/2016/06/13396052090.pdf>
- Hermann, Z. (2020). Hány diákhöz nem jut el az online távoktatás? (Çevrimiçi Uzaktan Eğitime Kaç Öğrenci Ulaşamıyor?) Ekonomik ve Bölgesel Bilim Araştırma Merkezi Ekonomi Enstitüsü. Retrieved from <https://kti.krtk.hu/koronavirus/hany-diakhoz-nem-jut-el-az-online-tavoktatas/12769/> Erişim tarihi: 04/05/2021.
- İşman, A. (2008). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Karahan, E. Bozan, M. A. & Akçay, A. O. (2020). Sınıf öğretmenliği lisans öğrencilerinin pandemi sürecindeki çevrim içi öğrenme deneyimlerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 201-214. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44348>
- Kırmızıgül, H. (2020). Covid-19 Salgını ve beraberinde getirdiği eğitim süreci. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Covid-19 Özel Sayısı 2*, 283-289. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/54658/725274>
- Kuhfeld, M. & Tarasawa, B. (2020). The COVID-19 slide: What summer learning loss can tell us about the potential impact of school closures on student academic achievement. Erişim: <https://www.nwea.org/content/uploads/2020/05/Collaborative-Brief-Covid19-Slide-PR20.pdf>

- Külekçi Akyavuz, E. & Çakın, M. (2020). Covid-19 salgınının eğitime etkisi konusunda okul yöneticilerinin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 723-737. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44140>
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. New York: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2020). Bakan Selçuk, Koronavirüs'e Karşı Eğitim Alanında Alınan Tedbirleri Açıkladı <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinan-tedbirleri-acikladi/haber/20497/tr> Erişim tarihi 05/12/2020.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd Edition). Calif. : SAGE Publications.
- Özer, M. (2020). Türkiye'de Covid-19 salgını sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından atılan politika adımları. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124-1129. <https://dx.doi.org/10.24106/kefdergi.722280>
- Özer, M., Suna Eren H., Çelik, Z. & Aşkar, P. (2020). Covid-19 salgını dolayısıyla okulların kapanmasının eğitimde eşitsizlikler üzerine etkisi. *İnsan & Toplum Dergisi*, 1-18. DOI: 10.12658/M0611
- Pala, F, Arslan, H. & Özdiñç, F. (2017). Eğitim Bilişim Ağı web sitesinin otantik görevler ve göz izleme ile kullanılabilirliğinin incelenmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 24-38.
- Patricia, A. (2020). College students' use and acceptance of emergency online learning due to COVID-19. *International Journal of Educational Research Open*, 99(104), 1-33. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2020.10001>
- Sarı, T. & Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: Sorunlar ve fırsatlar. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 959-975. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44335>
- Sarı, E. & Sarı, B. (2020). Kriz zamanlarında eğitim yönetimi: Covid-19 örneği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(2), 49-63. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijls/issue/56102/742188>
- Saygı, H. (2021). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(2), 109-129. <https://doi.org/10.51948/auad.841632>
- Sezen-Gültekin, G. & Titrek, O. (2020a). Distance Education in COVID-19 Process: Investigating the Opinions in Terms of Different Variables. 6th International Conference on Lifelong Education and Leadership for ALL. (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum) (Yayın No: 6647823)
- Sezen-Gültekin, G. & Titrek, O. (2020b). Distance Education in COVID-19 Process: Investigating the Opinions in Terms of Different Variables. 6th International Conference on Lifelong Education and Leadership for ALL, 1-520. (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum) (Yayın No:6745138)
- Sindiani, A.M., Obeidat, N., Alshdaifat, E., Elsaleh, L., Alwani, M., Rawashdeh, H., Fares, A., Alalawne, T. & Tawalbeh, L. İ. (2020). Distance education during the covid-19 outbreak: a cross-sectional study among medical students in north of jordan. *Annals of Medicine and Surgery*, 59, 186-194. doi: <https://doi.org/10.1016/j.amsu.2020.09.036>
- Sirem, Ö. & Baş, Ö. (2020). Okuma güçlüğü olan ilkökul öğrencilerinin covid-19 sürecinde uzaktan eğitim deneyimleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 993-1009. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43346>
- Taşar, H. (2021). The views of the school principals about online education carried out during the covid-19 isolation. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 171-196. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/60452/808864>
- Taymaz, H. (2019). *İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- T.C. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (UNESCO) (2020). *Adverse consequences of school closures*. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences> Erişim tarihi 05/12/2020.
- Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilgilendirme Sayfası (2020). <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html> Erişim tarihi 05/12/2020.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Üstün, Ç. & Özçiftçi, S. (2020). Covid-19 pandemisinin sosyal yaşam ve etik düzlem üzerine etkileri: Bir değerlendirme çalışması. *Anatolian Clinic the Journal of Medical Sciences, Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi (Covid-19 Özel Sayısı)*, 142-153. <https://doi.org/10.21673/anadoluklin.721864>
- Yamamoto, G. T. & Can, E. (2013). Türkiye'de uzaktan eğitim uygulamalarının analizi. *Volkan Yüzer, Gonca Telli Yamamoto ve Uğur Demiray (Editörler), Türkiye'de E-Öğrenme Gelişmeler ve Uygulamalar IV içinde*, 193-206.
- Yamamoto, G. T. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

- Yıldırım, K. (2020). İstisnai bir uzaktan eğitim-öğretim deneyiminin öğrettikleri, *Alanyazın Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi*, 1(1), 7-15.
- Yurtbakan, E. ve Akyıldız, S. (2020). Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve ebeveynlerin Covid-19 izolasyon döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 949-977. Retrired from <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43780>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

It was announced by the World Health Organization on March 12, 2020 that the Covid-19 virus had turned into a pandemic. The virus, which affects human health, has had some social, economic, ethical, political and educational consequences. As in many places, the decision to switch to distance education has been announced in Turkey, and the process has started to be carried out over the Education Information Network (EBA) affiliated to the Ministry of National Education. It is thought that this compulsory break given to face-to-face education will cause learning losses in students and this situation will negatively affect the later education processes. The opportunities of their families, the value they attach to education and the level of digital literacy of the students have been the main determinants of their motivation for the course and continuity in learning. Most of the school stakeholders could not achieve the desired efficiency because they were caught unprepared for distance education. It is seen that the experience gained during the pandemic process will inspire post-pandemic education and the Minister of National Education has made a statement that "Distance education will be permanent after the epidemic ends". The biggest investment that can be made in the future of education is to increase the content and quality and strengthen the educational interaction.

This study was carried out in order to reveal the problems faced by teachers in the distance education process during the Covid-19 pandemic period. It is thought that the problem situation discussed will contribute to the literature in terms of questioning the school through both internal and external stakeholders and will guide the educational practices that are planned in the future.

Method

The study group, which was carried out as a case study with a qualitative pattern, because the problems faced by teachers in distance education during the Covid 19 pandemic process were wanted to be investigated in detail, consists of 25 volunteer teachers working in the province of Sakarya in the 2020-2021 academic year. Within the scope of demographic information to the participants; gender, school type, branch, length of service in the teaching profession and the duration of computer use in daily life were asked. In addition, the following questions were asked; Should distance education be used outside of the pandemic period?, What are the advantages and disadvantages of distance education?, What kind of difficulties did you experience due to the education portal or program you used in this process (EBA/Zoom etc.), What kind of problems occurred due to internet connection during the distance education process?, What are the problems you encounter in classroom management during the distance education process and what are your solutions for this issue?, Do you have any problems with school administrators during the distance education process?, What are your views on the attitude of your school administrator during the distance education process? What are the problems you have with families during the distance education process?

Findings

The majority of teachers teaching during the pandemic period; expressed an opinion that distance education should be used outside the pandemic period to support formal education. To the question of what are the advantages of distance education; The vast majority answered that distance education eliminates the problem of space and time. The opinions of the rest are; It is that it prevents the

disruption of education in crisis situations such as pandemics, families are more involved in education, enables the course subjects to be processed quickly, encourages students to learn new things and work individually, at the same time provides convenience in solving new generation questions, and should be used to support formal education. As disadvantages; loss of motivation, inequality of opportunity, limited interaction with the student, asocialization and causing an irregular education. It has been observed that they have problems in connecting to the EBA program and slow internet connection speed, communicating with families, classroom management and motivation of students. It is seen that they mostly prefer cooperation with families in solving the problems they experience in classroom management. In this process, the majority of the teachers stated that they did not feel professionally inadequate and that they did not have any problems with the school administration. The majority of people see the school administrator as a leader who takes initiative, and there are also teachers who say that he/she is a rule enforcer. In this process, teachers stated that they had communication problems with families the most.

Discussion and Conclusion

The majority of the teachers participating in the study have a positive attitude towards the use of the distance education system outside the pandemic period. The majority of teachers' views on the advantages of distance education are that distance education eliminates the problem of space and time. There are also views on preventing disruption of education in crisis situations, involving families more in education, directing them to individual work, and being able to process the issues faster. Similarly, in Akyürek's (2020) study, it was stated that distance education has benefits in terms of equal opportunity, individuality in learning and not being forced into the classroom environment. For teachers' disadvantages of distance education; causing loss of motivation, inequality of opportunity and limited interaction. Similarly (Balaman & Tiryaki, 2021; Elitaş, 2017) stated that distance education can cause loss of motivation and asocialization in students due to lack of interaction. They had problems connecting to the EBA program and slow internet connection speed during teaching. They also stated that students had problems with accessing the internet and obtaining computers. (Bayburtlu, 2020) similarly; EBA stated that the live lesson application had connection problems and some of the students could not attend the live lessons due to the lack of devices such as computers and tablets. On classroom management; stated that they mostly had problems in providing classroom discipline and motivation. It was observed that they cooperated with families for the solution. Others said that they prefer to give individual lessons. In the study of Kırmızıgül (2020); stated that the teaching methods of teachers in the distance education process differed and they developed in technological-pedagogical content knowledge. In this process, most of the teachers stated that they did not feel professionally inadequate. (Saygı, 2020), unlike this study, it was stated that teachers had difficulties in assessment and evaluation practices. Teachers were also asked whether they had a problem with the school administrator in this process. The vast majority stated that they did not have any problems and saw the school administrator as a leader who took initiative. In the study of Bakioğlu and Çevik (2020), it was revealed that there were some problems such as being exposed to pressure from the school administration in this process. Most of the teachers stated that they had problems in communicating with families. In the study of Bayburtlu (2020) stated that some of the parents were uninterested in this process and that the level of participation of the students in the lessons was not at the desired level. Avcı and Akdeniz (2021) stated that at the beginning of the epidemic process, parents had significant problems in adapting to distance education, just like teachers